

”Fler företag i skolan”

Redovisning av projekt

Anders Eriksson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Bakgrund	3
Mål.....	3
Kortsiktiga mål (0-1 år).....	3
Långsiktiga mål (1-3 år)	3
Genomförande.....	4
Resultat.....	6
Företagen är mycket positiva till APL.....	6
När vill företagen att APL förläggs?	6
Kan eleven utföra delar av sin APL inom andra ämnen alternativt kan andra ämnen dra nytta av elevens företagskontakter?	7
Företagen är öppna för att ta emot såväl pojkar som flickor	7
Företagen är positiva att ta emot elever från gymnasiesärskolan	7
Företagen anser att goda kunskaper i svenska är nödvändiga.....	8
Handledning av APL-elever	8
Företagen vill inte tjäna pengar på APL-eleverna, men någon form av ersättning anses ändå rimlig.....	8
Lokala programråd	9
"Utanför boxen" – nya sätt att samverka mellan skola och företag	9
Utvärdering.....	10
Måluppfyllelse.....	10
Slutsatser	10
För eleven	10
För skolan.....	11
För företaget.....	11
Sammanställning:	12
Rekommendationer	12
Skolan	12
Företagen.....	13
Företagarorganisationer	14
Kommuner	14

Ett stort tack till alla som på olika sätt berikat projektet med sina kunskaper och erfarenheter.

Sammanfattning

Företagarna Botkyrka-Salem har genomfört ett projekt för att utveckla gymnasie- och gymnasiesärskolans Arbetsplatsförlagda lärande, APL. Möten med ansvarig personal på skolan samt 24 företagsbesök har resulterat i en rad iakttagelser och slutsatser samt förslag på förbättringsåtgärder. Generellt kan sägas att företagen är intresserade av APL, men APL är många gånger inte anpassat till små företag.

Många företag har obefintlig kunskap om yrkesprogrammen i Botkyrka kommun och endast ett fåtal yrkesprogram har fungerande lokala programråd.

En sammanfattande bedömning är att det finns en stor outnyttjad potential till förbättringar i samarbetet mellan skola och företag. Ett konstruktivt långsiktigt samarbete kräver att såväl skola som företag ges förutsättningar för att utveckla APL.

Bakgrund

Företagarna Botkyrka-Salem ansökte i februari 2015 medel från Skolverket för att genomföra ett projekt som syftar till att utveckla lärandet på arbetsplatser inom ramen för Arbetsplatsförlagt lärande, APL.

Skolverket ställde sig positiv till ansökan och beslutade 2015-03-31 att bevilja Företagarna Botkyrka-Salem statsbidrag med 299 550 kronor.

Enligt den ursprungliga planen skulle projektet drivas av Företagarna Botkyrka-Salems helägda bolag Botkyrka FöretagarCentrum AB (BFC).

Under första halvåret 2015 beslutade ägaren att avveckla verksamheten i BFC 2015-09-30. På grund av detta beslutade Företagarna Botkyrka-Salem att köpa hela genomförandet av projektet av företaget EAE Consulting & Partner AB (EAE). Denna förändring har skett i samförstånd med Skolverket.

Mål

Kortsiktiga mål (0-1 år)

- Få upp intresset för företag att medverka i APL arrangerat av Botkyrka kommuns gymnasie- och gymnasiesärskolor.
Hitta nya former att samverka mellan skolorna och företagen med långsiktiga mål.

Långsiktiga mål (1-3 år)

- Nya sätten att arbeta långsiktigt gällande APL implementeras succesivt och ett väl fungerande samarbete mellan gymnasie- och gymnasiesärskolorna samt företagen gällande APL har uppnåtts.

Genomförande

En projektplan har inledningsvis tagits fram som beskriver projektets syfte, mål, budget samt projektorganisation.

För att genomföra projektet "Fler företag i skolan" har en styrgrupp tillsatts med uppgift att:

- Följa upp gentemot projektplan, tid och mål
- Följa upp milstolpar, egentligen avvikelser från plan och mål
- Ifrågasätta
- Följa upp gentemot budget
- Kvalitetssäkra projektet
- Säkra kvalitén att vi når målet

Övergripande målsättning är att Skolverket ska bli nöjda.

Styrgruppen har haft följande sammansättning:

- Ali Hallal, Företagarna Botkyrka-Salem (v. ordf.) och ordf. i styrgruppen.
- Lars-Göran Larsson, Företagarna Botkyrka-Salem (ledamot)
- Anna Widing Niemelä, Botkyrka kommun, gymnasiechef.
- Anders Eriksson, EAE Consulting & Partner AB. Projektledare, projektgenomförare samt projektadministratör.

Styrgruppens samlade kompetens avspeglar såväl företags- som skolvärlden, vilket resulterat i att styrgruppen kontinuerligt berikat projektet med kloka och genomtänkta synpunkter.

Alla rapporter från vart och ett av de 24 företagsbesöken och intervjuerna med företrädare för skolan har successivt lagts ut på Dropbox. På så sätt har styrgruppen kontinuerligt kunnat följa processen.

Styrgruppen har haft fyra protokollförda möten och fattat ett antal strategiska beslut såsom:

- Korrigeringar av den ursprungliga budgeten.
- Vilka yrkesprogram som ska omfattas av projektet.

Projektledaren har intervjuat samtliga fyra biträdande rektorer som ansvarar för yrkesprogrammen i Botkyrka kommuns gymnasieskolor och gymnasiesärskola. Därutöver har även projektledaren intervjuat ansvarig studie- och yrkesvägledare vid gymnasiesärskolan.

Sammantaget har 24 företagsbesök genomförts, se bilaga 1. Projektet har valt att besöka små företag med en upp till 30 anställda, dock flertalet av dessa med några få anställda. Anledningen till detta val är att denna storlek på företag är i särklass vanligast förekommande i Botkyrka och Salem och förväntas utgöra den största potentialen för framtida samarbeten inom APL.

Merparten av de besökta företagen finns geografiskt i Botkyrka och Salem.

De företag som projektledaren besökt och som har erfarenhet av APL, har haft elever från skolor framförallt inom Stockholms län.

Alla besök har präglats av en konstruktiv vilja att bidra med synpunkter för att utveckla APL och de intervjuade har getts möjlighet att kvalitetssäkra rapporterna från dessa samtal.

De 24 besökta företagen representerar en rad olika branscher såsom "Fordon", "El", "Restaurang", "Bygg", "Produktion", "Hälsa", "Handel" och en blandning av nämnda branscher.

Inför företagsbesöken har ett frågeformulär sammanställts. Genom detta har alla företagare fått samma frågor, vilket bidragit till att den samlade bild som successivt vuxit fram har en stor tyngd.

Styrgruppen har också haft möjlighet att lämna synpunkter på dessa frågor. Efter några företagsbesök beslutades att företagarna skulle få ta del av frågeställningarna innan besöket, en åtgärd som enbart varit positiv. Företagen har även, som tidigare nämnts, tagit del av den rapport som upprättats efter besöket och kvalitetssäkrat att informationen återgivits på ett korrekt sätt.

Projektledaren har också bjudit in samtliga biträdande rektorer samt studie- och yrkesvägledaren vid gymnasiesärskolan till ett antal Businessfrukostmöten arrangerade av Företagarna Botkyrka-Salem. Businessfrukostmötena är ett forum där företagare träffas för att lära känna varandra och göra "business" i varandras nätverk. Dessa möten hålls en gång per månad. Målsättningen med att bjuda in företrädare för yrkesprogrammen har varit att testa och utvärdera om dessa möten kan leda till fler företagskontakter för skolan.

Inom projektet har ett dialogmöte för företagare och skolpersonal hållits om hur företag och skola kan samverka för att underlätta tillgång till framtida kompetens och arbetskraft. Dialogmötet genomfördes på utbildningsrestaurangen "Novisen" på Tumba gymnasium, där eleverna ordnat en förstärkt frukostbuffé. Dialogmötet inkluderade också ett seminarium om yrkesutbildningarna i Botkyrka kommun. Efter dialogmötet fanns möjlighet till en rundvandring, där yrkesprogrammen på Tumba gymnasium presenterades.

En projektutvärdering har genomförts av Sundhpartner AB. Materialet för utvärderingen utgjordes av projektplanen, 24 företagsrapporter samt två uppföljningsmöten från ett Businessfrukostmöte.

Utvärderingen hade att ta ställning till följande frågeställningar:

- Finns det förutsättningar med framtaget material att nå målen?
- Är projektplanen uppfylld? Har projektet genomförts enligt projektdirektiven?

Resultat

Företagen har genomgående ställt sig mycket positiva till projektledarens besök, att de "blir sedda" samt att deras perspektiv på APL blir belyst.

Resultaten av besöken presenteras i punktform och med kommentarer:

Företagen är mycket positiva till APL

Genomgående är företagen mycket positiva till att ta emot elever på APL och se till att eleverna får en kvalitativt god handledning. Flera av företagen uppger också att de anställt elever som genomfört APL på ett bra sätt.

För att APL ska bli givande måste eleven vara förberedd på villkoren ute i arbetslivet. Några få företag upplever att eleven är väl förberedd, medan andra företag har motsatt uppfattning. Det finns även företag som upplever att utbildningen på skolan inte är "up to date" med vad som gäller idag. Som exempel anger de att elever får lära sig att löda kretskort – något som numera sköts av robotar.

Generellt kan sägas att eleven måste vara motiverad och intresserad och ha ambitionen att lära sig det sociala förhållningssättet.

Den samlade bilden som växer fram är att förberedelserna inför APL inte alltid är tillräckligt goda, vilket ofta slutar i ett misslyckande för såväl elev som företag.

Bland de 24 företag som fått besök av projektledaren finns tio företag som inte tagit emot elever på APL. Den främsta orsaken till detta uppges vara att gymnasieskolorna aldrig efterfrågat företagets medverkan i utbildningen.

Det tycks finnas ett glapp mellan gymnasieskolor och företag. Att utreda orsakerna till detta ligger inte inom ramen för detta projekt, men en tänkbar förklaring till uteblivet samarbete mellan gymnasieskolor och företag beror troligtvis på att parterna inte är medvetna om varandra.

När vill företagen att APL förläggas?

För att APL ska vara givande för såväl elev som företag är det viktigt att "rätt elev" matchas med "rätt företag". Om eleven redan i årskurs 1 får möjlighet att lära känna företaget skulle detta bidra till att ett ömsesidigt förtroende mellan parterna växer fram under processens gång.

Ett flertal av de besökta företagen uppger att det inte är en bra tidsplanering att förlägga APL enbart till årskurs 3 och anger två huvudskäl för detta ställningstagande. För det första kan det vara en katastrof för en elev att i samband med APL upptäcka att arbetet inte alls motsvarade vad de föreställt sig när de valde gymnasieprogram. För det andra menar företagarna att en tidig och kontinuerlig kontakt med företagen skulle ha positiva effekter på elevernas lärande i olika ämnen. Bland annat skulle elever tidigt inse att goda kunskaper i

matematik, exempelvis att behärska Pythagoras sats, krävs inom byggsektorn. Ett annat exempel är inom lackeringsbranschen för fordon. Där är det viktigt att tidigt under utbildningen förstå vikten att lära sig både matematik och engelska. Ytor måste kunna beräknas för faktureringsunderlag, procent för färgblandningen samt engelska för att förstå specifikationer på färgburkar. En annan fördel som framkommit med att påbörja APL tidigt är att eleven kanske på loven kan jobba på företaget, vilket ytterligare förbättrar den fortsatta APL perioden för både eleven och företaget. Eleven kommer också snabbare att få en bättre förståelse för näringslivets villkor.

Andra företag anser att APL perioden ska förläggas så sent som möjligt under utbildningen därför att eleven då har mognat mer och kan bättre tillgodogöra sig praktiken. Dessutom har de lärt sig så mycket som möjligt.

Kan eleven utföra delar av sin APL inom andra ämnen alternativt kan andra ämnen dra nytta av elevens företagskontakter?

Flera företag anser att det endast är intressant att eleven gör sin APL inom programmets kärnämne. Dock finns det företag som anser att eleven mycket väl kan utföra uppgifter i andra ämnen på företaget. Exempel på detta är att ta fram en presentation om företaget samt bidra med sin kompetens inom data och sociala medier.

Företagen är öppna för att ta emot såväl pojkar som flickor

Samtliga företag är positiva till att ta emot flickor och pojkar. I de fall något företag ställt sig tveksam till att ta emot flickor beror det på osäkerhet om man kan tillgodose behovet av omklädningsrum och toaletter för pojkar respektive flickor.

En del företagare menar att det är bra om fler flickor kommer in i mansdominerande branscher och att det kan dämpa grabbarnas många gånger "grova" språkbruk. En del anser också att tjejer har högre ambitioner än killar.

Företagen är positiva att ta emot elever från gymnasiesärskolan

Företagarna upplever att det är särskilt viktigt att hitta rätt uppgifter för gymnasiesärskolans elever. Företag som i sin verksamhet inte har inslag av repetitiva arbetsuppgifter uppgår att de har svårare att ta emot gymnasiesärskolans elever.

Det finns exempel på att, i samband med projektledarens besök på företagen, har medvetenheten ökat om att det är möjligt för företaget att ta emot elever från gymnasiesärskolan. Det har också utkristalliserats exempel på att flera företag kan ta emot rullstolsburna elever.

Vissa av företagen upplever att de har stora möjligheter att anpassa APL-praktiken till elevens förmåga.

Företagen anser att goda kunskaper i svenska är nödvändiga

Flertalet företagare anser att det är viktigt att elever har goda kunskaper i svenska. Den arbetsmiljölagstiftning som gäller på företagen innebär bl.a. att eleven ska kunna tillgodogöra sig information av olika slag. Det rör sig exempelvis om att eleven måste kunna förstå olika bestämmelser kring säkerhet. Det är också viktigt att behärska svenska vid kundkontakter.

Det har under processens gång framkommit att företag har haft en medveten strategi för att stödja elevernas språkutveckling. Om det har funnits någon anställd som har samma modersmål som eleven, så har eleven inledningsvis arbetat tillsammans med den personen. Så fort företaget bedömt att elevens svenska är tillräckligt god får eleven arbeta med svensktalande personal. Företaget har noterat att elevens språkfärdigheter i svenska utvecklats mycket bra med detta arbetssätt.

Några företagare menar att om eleven kan engelska så går det bra att kommunicera. Vissa företagare menar att det är en fördel om eleven behärskar ytterligare språk, då företaget får många besök från personer med internationell bakgrund.

Handledning av APL-elever

Små företag kan se svårigheter att avsätta resurser för handledning av eleven. Vissa småföretagare anser att de inte kan avvara handledningsresurser under 15 veckor i sträck.

Intervjuade personer på företagen kände inte till den handledarutbildning som finns att tillgå på Skolverkets hemsida.

Företagen vill inte tjäna pengar på APL-eleverna, men någon form av ersättning anses ändå rimlig

Företagen är, som tidigare nämnts, mycket positiva till att ta emot elever på APL då detta ger företagen möjlighet till eventuell rekrytering. Flertalet företagare är också tydliga med att de inte har något krav på att tjäna pengar på APL, men det finns också en annan bild. Framför allt är det små företag som skulle uppskatta någon form av ersättning, eftersom handledning av en APL-elev innebär att "stora" resurser avsätts för detta ändamål.

Lokala programråd

Enligt gymnasieförordningen¹ ska det för gymnasieskolans yrkesprogram finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. Hur de lokala programråden ska organiseras och vilka uppgifter de ska ha är däremot inte reglerat. Skolverket lämnar dock förslag på uppgifter som kan vara lämpliga för lokala programråd att arbeta med².

Bland de företag som fått besök av projektledaren uppger endast ca tio procent att de känner till lokala programråd. Gymnasieskolorna uppger också att det är svårt att få lokala programråd att fungera och vid tidpunkten för detta projekt fanns endast ett fåtal fungerande programråd i kommunen.

- Företagen känner inte till program mål eller kunskapskrav i aktuella kurser. *Hur får gymnasieskolan reda på vad eleven lärt sig under APL? (Om man inte har någon kontakt och tar reda på vad eleven lärt sig så funderar jag på om det över huvud taget kan kallas arbetsplatsförlagt lärande?)*
- I vissa fall upplever företag att den utbildning som eleverna får lära sig på skolan inte är "up to date".
- Kommunikation mellan skola och företag varierar. Från noll till bra kommunikation.
- En del företagare har anmält intresse till skolan att ta emot elever, men inte fått respons på sitt erbjudande till skolan.

"Utanför boxen" – nya sätt att samverka mellan skola och företag

Som tidigare nämnts har projektledaren bjudit in samtliga bitr. rektorer samt studie- och yrkesvägledaren för gymnasiesärskolan till ett antal Businessfrukostmöten arrangerade av Företagarna Botkyrka-Salem. Projektledaren har efter ett sådant möte intervjuat en av deltagarna, nämligen studie- och yrkesvägledaren på S:t Botvids gymnasiesärskola. Denna person tyckte att det var intressant att vara med på Businessfrukostmötet och intressanta kontakter erhöles med företagare. Denna person menade också att det kan vara ett intressant forum att knyta lokala skola-näringslivsfrågor.

På ett av dessa Businessfrukostmöten har projektledaren fått idéer av en företagare till ytterligare ett forum där företagskontakter för skolan kan utvecklas. [Stockholmslobbyn](#), ett rekryterings- och jobbsökarevent hålls två gånger per år i centrala Stockholm. Här träffas arbetsgivare och personer, i och utanför arbete, för att mingla och skapa kontakter som kan leda till arbete. Företag ställer ut och föredrag hålls också. På detta event kan även skolans personal delta och elever söka praktikplatser såsom APL. Medverkan för skolans personal och elever är kostnadsfritt, dock måste en föransmälan göras.

¹ 1 kap. 3§ Gymnasieförordningen 2010:2039

² <http://www.skolverket.se/fran-skola-till-arbetsliv/apl/planering/lokala-programrad-1.207094>

Ett av de besökta företagen ansåg att Botkyrka kommuns "Näringslivsforum", där kommunala företrädare och näringslivet träffas, borde vara ett lämpligt forum att lyfta skola-näringslivsfrågor.

En företagare menade att det borde kunna finnas former att anlita arbetslösa seniora yrkespersoner som handledare på mindre företag. Denna idé testades på ett annat företag, som projektledaren besökt och som hyr ut seniora yrkespersoner till både företag och privatpersoner. Detta företag ansåg idén som intressant, dock måste en sådan aktivitet vara kopplat till ekonomisk ersättning. Det senare nämnda företaget hade också en idé att anlita seniora nyanlända yrkespersoner som handledare för nyanlända APL-elever vid deras första kontakt med arbetslivet. Denna företagare föreslog att testa och utforma idén som en "pilot" i Botkyrka.

Om en elev kommer till insikt under sin APL-period att denne har luckor i t.ex. matematikkunskaper, vilken möjlighet har eleven att på skolan få det extra stöd som behövs för att "täppa till" dessa luckor? Hur kan skolans undervisning anpassas efter den enskilda elevens behov?

Utvärdering

Utvärdering har utförts, se bilaga 2.

Måluppfyllelse

Som projektledare bedömer jag:

- Att målsättningen att få upp intresset för företag att medverka i APL arrangerat av Botkyrka kommuns gymnasie- och gymnasiesärskolor har ökat.
- Att projektet visat på nya former för samverkan mellan skolorna och företagen.
- Att de långsiktiga målen "Nya sätten att arbeta långsiktigt gällande APL implementeras succesivt och ett väl fungerande samarbete mellan gymnasie- och gymnasiesärskolorna samt företagen gällande APL har uppnåtts" inte kan bedömas förrän efter 1-3 år.

Slutsatser

För eleven

- APL är en bra ingång/introduktion till arbetslivet som kan leda till anställning på företaget.
- Eleven måste vara förberedd på att villkoren i arbetslivet skiljer sig från skolans.

- Eleven måste vara motiverad och visa intresse samt ha ambitioner att lära sig det sociala förhållningssättet.
- Eleven måste kunna kommunicera med arbetskamrater och kunder.

För skolan

- Skolan måste bli bättre på att informera företagen om yrkesprogram och APL.
- Skolan måste kunna lära ut arbetslivets villkor och krav. Kan denna kunskap utvecklas tillsammans med företagen?
- Skolan måste bli bättre på att svara på förfrågningar när företagen erbjuder praktikplatser.
- Det finns mycket stora brister gällande de lokala programråden. Vad behövs för att företagen ska vara med i de lokala programråden?
- Skolan måste bli bättre att förmedla till företagen vad eleven ska lära sig under APL samt vilken återkoppling som efterfrågas efter genomförd APL.

För företaget

- Företag är generellt mycket intresserade av samverkan med skolan.
- Det finns en kunskapsbrist hos många företag gällande vilka yrkesprogram olika skolor bedriver och deras behov av APL-platser.
- Många företag vill dela upp APL-perioden under årskurserna 1-3 eftersom eleven:
  - Snabbt får respons om val av yrkesprogram är rätt.
  - Får en praktisk insikt om vikten att lära sig teoretiska ämnen i tid.
  - Får möjlighet att jobba på loven på det företag som eleven utför sin APL-praktik.
- Andra företag vill att APL-perioden läggs utan avbrott på vårterminen årskurs 3 eftersom eleven:
  - Har mognat och bättre kan tillgodogöra sig praktiken.
  - Har läst samtliga kurser och ämnen innan APL-perioden påbörjas.
- Ett visst ekonomiskt stöd för handledning av eleven på företagen skulle öka förutsättningarna, framför allt för små företag, att ta emot APL-elever.

Sammanställning:

Om APL blir lyckad. Varför?	Om APL inte blir lyckad. Varför?
Eleven förberedd. Eleven har en positiv inställning. Eleven är motiverad och intresserad. Eleven har fått lära sig företagets villkor redan på skolan. Eleven för egna anteckningar för att komma ihåg instruktioner. Eleven påtalar på APL att "det här kan jag inte, men deklarerar att jag vill lära mig". Eleven tar egna initiativ.	Eleven är oförberedd. Eleven ointresserad. Eleven anmäler inte frånvaro. Eleven håller inte överenskomna arbetstider. Eleven mobilsurfar istället för att ägna sig åt APL. Handledaren på företaget får ständigt upprepa instruktioner.
Vad resulterar en lyckad APL i?	Vad resulterar en misslyckad APL i?
Positiv självbild. Möjlig anställning. Bra referenser. Nöjda företagare. Företag är beredda att ta emot fler elever. Skolan får på sikt lättare att hitta APL-platser.	Eleven känner sig misslyckad. Möjlighet till anställning på företaget förstörs. Dåliga referenser försvårar att få anställning på andra företag. Företaget vill inte ta emot fler elever. Skolan får på sikt svårare att hitta APL-platser.

Rekommendationer

Skolan

För att från skolans sida förbättra samarbetet med företag bör:

- Förtydliga vikten av att APL många gånger kan innebära anställning på företaget samt att de rekommendationer eleven får kan vara "guld värt" för eleven.
- I större utsträckning förbereda eleven på villkoren i arbetslivet.
- Lära ut förmågan att kommunicera på arbetsplatsen.
- Anlita företagare mer på lektionstid för att eleverna ska få lära sig mer om företag och företagets spelregler.
- Få ut information om yrkesprogrammen samt skolans behov av APL-platser till många fler företag.

- Hitta former för att anpassa utbildningen till företagens möjligheter och synpunkter på hur APL-perioden bör förläggas.
  - APL uppdelat i omgångar under årskurserna 1-3.
  - APL i en följd under vårterminen årskurs 3.
- Individanpassa utbildningen för att förstärka den enskilda elevens behov.
- Dra nytta av elevens företagskontakter gällande utbildningen i andra ämnen än kärnämnet.
- Undersöka möjligheter att få resurser till ersättning för handledning på företaget.
- Förbättra informationen till företagen om utbildningsbehovet för eleven på APL.
- Förbättra informationen till företagen vad skolan vill ha för återkoppling efter genomförd APL.
- Lokala programråden:
  - Få igång Lokala programråd i de branscher som korrelerar till gymnasieskolornas utbud av yrkesprogram.
  - Få ut information om Lokala programråd till företag.
  - Engagera företag i Lokala programråd.
  - Anpassa tider för möten i Lokala programråd till då företagen har möjlighet att närvara. Dagtid/Kvällstid.
  - Anlita seniora arbetslösa yrkespersoner.
  - Undersöka möjligheten att kunna arvoda medverkande företag i Lokala programråd.
  - Sprida erfarenheter från Lokala programråd till företag i respektive bransch.
- Se till att skolan besöker många fler företag och informerar om yrkesprogrammen och APL. Särskilt viktigt gällande gymnasiesärskolans elever där ett mycket nära samarbete krävs skola-näringsliv. Företagen är generellt intresserade att hjälpa till.
- Undersöka möjligheten att hitta former att testa om arbetslösa seniora yrkespersoner kan fungera som handledare för elever ute på företag. Möjligheter att få nödvändiga ekonomiska resurser.
- Engagera skolans personal för lobbyverksamhet i företagsnätverk.

Företagen

För att från företagets sida förbättra samarbetet med skolan bör:

- Medverka i skolans arbete genom att komma och berätta om företagets villkor, informera om företagets krav på elever vid praktik, ev. möjligheter att få anställning också kopplad till krav.
- Ta emot studiebesök från skolan.
- Ta emot APL-elever.
- Medverka i lokala programråd.
- Vara med och påverka skolans programupplägg, så att skolan tillsammans med företag utbildar elever anpassat till företagens rekryteringsbehov och målen för gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Företagarorganisationer

Företagarorganisationer kan stötta processen för en förbättrad samverkan skola-näringsliv genom att:

- Regelbundet bjuda in till aktiviteter som främjar skola-näringslivssamarbete.
- Regelbundet informera om samverkan skola-näringsliv.

Kommuner

Kommuner kan förbättra processen för en förbättrad samverkan skola-näringsliv genom att:

- Regelbundet lyfta skola-näringslivsfrågor vid möten med företag.
- Engagera Näringslivskontoren för att utöka skolornas kontaktnät med företag.
- Ge Näringslivskontoren i uppdrag att "lobba" för skola-näringslivsfrågor vid besök ute på företag.
- Regelbundet informera om samverkan skola-näringsliv.
- Initiera projekt för att testa nya metoder i syfte att underlätta samverkan skola-näringsliv.
- Utforma modeller för att ekonomiskt kompensera företag för de merkostnader företagen har vid samverkan med skolan.